

Cím

Adatgyűjtés a lemorzsolódás megelőzéséért¹

Rövid leírás

Az alábbiakban az iskolai szintű, kifejezetten a lemorzsolódás megelőzésére irányuló adatgyűjtés legfontosabb tartalmi elemeit mutatjuk be és indokoljuk azok gyűjtésének és folyamatkövetésének szükségességét. A gyűjtés a tanuló belépésétől a teljes iskolai életút során folytatandó, sőt, az iskolából való kikerülés körülményeit és a tanuló következő intézményét is rögzíteni érdemes.

Az eszköz részletes leírása és kiosztandó/nyilvános anyagai (lista és mellékletek)

Az adatgyűjtés valódi fontosságát az adja, ha a gyűjtött információk nem csupán adminisztratív funkciót szolgálnak, hanem tartalmuk megjelenik a tervezésben, a tanulókkal való közvetlen, egyénre szabott munkában. Magyarországon a hivatalos oktatásstatisztika számos eleme közvetlenül kapcsolható a lemorzsolódást megelőző munkához, ugyanakkor egyelőre hiányzik egy átfogó, egységes, kifejezetten erre a célra irányuló adatgyűjtési és –felhasználási rendszer, miközben az iskoláknak és az egyéneknek egyaránt nagy problémát okoz a korai iskolaelhagyás.

Ebben az anyagban a legfontosabbnak tartott információkat gyűjtöttük egybe. További szakmai anyagokat és adatgyűjtésre használható mintákat a Tudástár adatgyűjtésre vonatkozó részében lehet találni. Az adatgyűjtés legfontosabb jellemzői a rendszeresség, átláthatóság és aktualitás. A helyi szintű adatgyűjtést célszerű az adott iskolai közösség saját igényeihez szabni, így a gyűjtés módját, a felelősök megválasztását és az adatok későbbi felhasználását tekintve, tehát azt és oly módon gyűjteni, ahogyan az a helyi szintű munkát a leginkább támogatja, ugyanakkor nem jelent felesleges pluszmunkát a kötelező adatszolgáltatáson felül. A kialakításban az iskolai együttműködéseknek is szerepe lehet: a társterületi

¹ Szerző: Juhász Judit, Tempus Közalapítvány

szakemberek javaslatai alapján még hatékonyabban fordíthatóak az adatok a tanulók támogatására.

Milyen típusú adatok lehetnek:

A számszerűsíthető adatok mellett pl. kérdőívekkel vagy interjúk módszerrel gyűjthetőek szövegszerű információk is a tanulók véleményéről, nehézségeiről, problémáiról. (Ezekre ad útmutatást a *Lemorzsolódás kockázatának vizsgálata* című másik eszközünk.)

Mik a legfontosabb adatok:

A gyűjtött adatok körét és az adatokhoz való hozzáférést minden országban törvények szabályozzák. A nemzetközi felmérések és szakmai anyagok alapján a leggyakrabban gyűjtött **személyes** adatok a kor, nem, társadalmi háttér, szülők iskolai végzettsége, nemzetiség/állampolgárság, bevándorló háttér, anyanyelv és tartózkodási hely. A leggyakrabban gyűjtött **iskolai pályára** vonatkozó adatok: évisméltés, hiányzás (lásd erről továbbá a hiányzásra vonatkozó eszközt), oktatási pálya, teljesítmény, sajátos nevelési igény. Bizonyos tantárgyakban elért teljesítmény különösen jó előrejelző jel. Magyar adatok szerint a magyar irodalom osztályzat az egyik ilyen, emellett a szövegértési és matematikai kompetenciamérés eredményei. Nemzetközi kutatások szintén a nemzeti nyelv és irodalom osztályzatot illetve a matematikát emelték ki, illetve a nemzeti nyelvet mint második nyelvet, tehát e bevándorlók, külföldiek számára oktatott formáját. Ennek fontos tanulsága, hogy érdemes az irodalom és magyar nyelv teljesítményt saját magán túl is kezelni, azaz a lemorzsolódásban való veszélyeztetettségre utaló jelként értelmezni és ennek megfelelően kiemelt figyelmet szánni a gyengén teljesítő tanulóknak.

Nem csak nálunk probléma, hogy az iskolát váltó vagy végképp lemorzsolódó tanulók nem különülnek el a rendszerben. Ennek kiküszöbölésére érdemes volna rendszerszintű után követést bevezetni és az egyes iskolák közötti kommunikációt erősíteni. Ha nincs is ilyen rendszerszintű lehetőség, a pedagógus saját tanulói csoportjára vonatkozóan gyűjtheti ezt az adatot, hogy aztán pontosabb képe legyen a ténylegesen lemorzsolódó tanulók arányáról. Következő lépésként összegyűjtheti az ilyen tanulók jellemzőit élethelyzetük, iskolai magatartásuk, tantárgyi teljesítményük, viselkedésük alapján és kollégáival együttműködésben tervet dolgozhat ki a későbbi hasonló esetek elkerülésére.

Használati útmutató anyagszükséglettel

Anyag, eszköz	Mennyiség
Excel táblázat, számítógép	-

Nehézségi fok (könnyű, közepes, profi)

közepes

Címkék

helyzetelemzés, figyelmeztető jelek, adatgyűjtés, a lemorzsolódás okai

Ez az eszköz a CroCooS – Előzzük meg a lemorzsolódást! című projekt keretében készült. Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármintemű felhasználásért. Az eszközt megtalálja a projekt weboldalán: crocoos.tka.hu

CroCooS Toolkit by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

